

אוקמוה, אָבַל אֵית רְקִיעַ וְאֵית רְקִיעַ, רְקִיעַ
 דְּלִתְתָא אִיהוּ קִימָא עַל גְּבִי אַרְבַּע חִוּוּן.
 וּמִתְמָן אֲתַפְּשֵׁט וְשָׂאֲרֵי דִיוֹקָנָא דְחַד נְוִקְבָא,
 דְּאַחֲרֵי דְכוּרָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְכְּתִיב, (שמות לג)
 וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרֵי. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (תהלים קלט)
 אַחֲוֹר וְקָדַם צִרְתָּנִי. וְכְּתִיב (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת
 מִצְלָעוֹתָיו.

רְקִיעַ דְּלֵעִילָא אִיהוּ קִימָא עַל גְּבִי חִוּוּן
 עֲלָאִין, וּמִתְמָן אֲתַפְּשֵׁט וְשָׂאֲרֵי דִיוֹקָנָא
 דְּחַד דְּכוּרָא, דְּאִיהוּ רְזָא עֲלָאָה. וְהִנֵּי תִרִין
 רְקִיעִין, חַד אֶקְרִי קְצָה הַשְּׁמַיִם. וְחַד אֶקְרִי
 מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם. דְּכְּתִיב, (דברים ד) וְלִמְקַצָּה
 הַשְּׁמַיִם וְעַד קְצָה הַשְּׁמַיִם. רְאִישֵׁי הַחַיָּה
 דְּלִתְתָא אֵינּוּן אַרְבַּע חִוּוּן, דְּאֵינּוּן רְשִׁימִין (ג"א
 נהר"י) עֲלָאִין, עַל אֵינּוּן אַרְבַּע אֲתוּוּן רְשִׁימִין,
 דִּי בְּגוּ אֵינּוּן אַרְבַּע פְּתַחֲחִין, דְּבִגְנִתָּא דְּעֵדָן.

וְאֵף עַל גַּב דְּאַמְרָן עֵדָן דְּלִתְתָא בְּאַרְעָא, הָכִי
 הוּא וְדָאִי. אָבַל כְּלָא רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ,
 כְּמָה דְּאַתְמַר (דף רי"א ע"ב) דְּהָאִי נְקוּדָה דְּקְאָמְרָן,
 כְּמָה דְּאֵית לָהּ חוּלְקָא לְעִילָא, הָכִי נָמִי אֵית
 לָהּ חוּלְקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא. וְהָאִי גִנְתָּא לְתַתָּא,
 אִיהוּ חוּלְקָא דְּהָיָא נְקוּדָה לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא
 בְּרוּחֵי דְּצַדִּיקִיָּא בְּאַרְעָא, וְאַתְהִנֵּי בְּכָל סְטָרִין
 לְעִילָא וְתַתָּא. לְעִילָא בְּצַדִּיק. לְתַתָּא בְּהָהוּא
 אֵיבָא דְּצַדִּיק, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח שְׁעִשׂוּעָא עִילָא
 וְתַתָּא אֵלָא בְּצַדִּיק. וְהָאִי גִנְתָּא אִיהוּ, מֵהָיָא
 נְקוּדָה דְּאַקְרִי עֵדָן (נְקוּדָה דְּנִטְלָא מֵאֵימָא עִילָאָה סְמִירָא אִיהוּ
 בְּ עֵדוּ דְּאַרְעָא).

אֵינּוּן רְאִישֵׁי הַחַיָּה, אֲלִין אַרְבַּע רִישֵׁי אַנְפִּין.
 חַד אַרְיָה, דְּכְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל
 הַיְמִין. וְחַד שׁוֹר, דְּכְּתִיב וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׁמַאוּל.
 וְחַד נֶשֶׁר, דְּכְּתִיב וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. אָדָם
 כְּלָלָא דְּכָלָא, דְּכְּתִיב וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

רְקִיעַ כְּעִין הַקָּרַח הַנּוֹרָא נְטוּי עַל
 רְאִישֵׁיהֶם מְלַמְעֵלָה. פְּסוּק זֶה
 פִּרְשׁוּהוּ. אָבַל יֵשׁ רְקִיעַ וְיֵשׁ רְקִיעַ.
 הַרְקִיעַ שְׁלֵמְטָה הוּא עוֹמֵד עַל גְּבִי
 אַרְבַּע חִוּוּן, וּמִשָּׁם מִתְפַּשֵּׁט
 וּמִתְחִיל דִּיוֹקָן שֶׁל נְקֵבָה אַחַת
 שְׂאֲחֲרֵי הַזָּכָר, וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב
 (שמות לג) וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרֵי, כְּמוֹ
 שְׂנַאֲמַר (תהלים לט) אַחֲוֹר וְקָדַם
 צִרְתָּנִי. וְכְּתוּב (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת
 מִצְלָעוֹתָיו.

הַרְקִיעַ שְׁלֵמְעֵלָה הוּא עוֹמֵד עַל גְּבִי
 הַחִוּוּן הַעֲלִינּוֹת, וּמִשָּׁם מִתְפַּשֵּׁט
 וּמִתְחִיל הַדִּיוֹקָן שֶׁל זָכָר אַחָד,
 שֶׁהוּא סוּד עֲלִיוֹן. וְשְׁנֵי הַרְקִיעִים
 הַלְלוּ, אַחָד נִקְרָא קְצָה הַשְּׁמַיִם,
 וְאַחָד נִקְרָא מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם, שְׁכְּתוּב
 (דברים ד) וְלִמְקַצָּה הַשְּׁמַיִם וְעַד קְצָה
 הַשְּׁמַיִם. רְאִישֵׁי הַחַיָּה שְׁלֵמְטָה הֵם
 אַרְבַּע חִוּוּן, שֶׁהֵן רְשׁוּמוֹת (אורחות
 עֲלִיוֹנוֹת עַל אוֹתָן אַרְבַּע אוֹתוֹת
 רְשׁוּמוֹת שְׁכְּתוּף אוֹתָם אַרְבַּעָה
 פְּתַחֲחִין שְׁבָנִין עֵדָן.

וְאֵף עַל גַּב שְׂאֲמַרְנוּ שְׁעֵדָן
 שְׁלֵמְטָה הוּא בְּאַרְץ - כִּף זֶה וְדָאִי.
 אָבַל הַכֹּל הוּא סוּד עֲלִיוֹן, כְּמוֹ
 שְׁנַתְבָּאָר שֶׁהִנְקֵדָה הַזֶּה שְׂאֲמַרְנוּ,
 כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ לָהּ חֶלֶק לְמַעְלָה - כִּף
 גַּם יֵשׁ לָהּ חֶלֶק לְמַטָּה בְּאַרְץ. וְהִגָּן
 הַזֶּה לְמַטָּה הוּא חֶלְקָה שֶׁל אוֹתָהּ
 נְקֵדָה לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּרוּחוֹת
 הַצַּדִּיקִים בְּאַרְץ, וְנִהְיִית בְּכָל
 הַצַּדִּיקִים, לְמַעְלָה וּמַטָּה. לְמַעְלָה
 בְּצַדִּיק, וְלְמַטָּה בְּאוֹתוֹ פְּרִי
 הַצַּדִּיק. וְלֹא נִמְצָא שְׁעִשׂוּעַ מַעְלָה
 וּמַטָּה אֵלָא בְּצַדִּיק. וְהִגָּן הַזֶּה הוּא
 מֵאוֹתָהּ נְקֵדָה שְׁנַקְרָאת עֵדָן. (קִרְדָּה
 שְׁנוֹטְלַת מֵאֵמָא עֲלִיוֹנָה הַטְּמוּנָה בְּגוּ עֵדוּ שֶׁל
 הָאָרֶץ).

אוֹתָם רְאִישֵׁי הַחַיָּה אֵלוּ אַרְבַּעָה
 רְאִישֵׁי פְּנִים. אַחָד אַרְיָה, שְׁכְּתוּב
 (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין.
 וְאַחָד שׁוֹר, שְׁכְּתוּב וּפְנֵי שׁוֹר
 מֵהַשְּׁמַאוּל. וְאַחָד נֶשֶׁר, שְׁכְּתוּב

וְאֵלֶּיךָ אֲרַבֵּעַ רִישֵׁי נְהַרֵּיךְ דְּמְטוּלֵיהוּן (ס"א חינוך)
 לְכוּרְסֵיָא קְדִישָׁא, וּמְגוּ מְטוּלָא
 דִּילְהוּן זְעִין. וּמַהֲהוּא זִיעָא דְּמְטוּלָא
 דִּילְהוּן, אֲתַעְבִּיד הֵהוּא נְהַר דֵּי נוּר. דְּכַתִּיב,
 (דניאל ז') נְהַר דֵּי נוּר נִגְד וְנִפְק מִן קְדְמוּהֵי אֶלְף
 אֶלְפִין יִשְׁמְשׁוּנְהָ.

וּנְשַׁמְתִּין כַּד סִלְקִין, אֲתַסְחִיין בְּהֵהוּא נְהַר
 דֵּי נוּר, וְסִלְקִין לְקוּרְבְּנָא וְלֹא
 אֲתוּקְדִין, אֶלָּא אֲתַסְחִיין. תָּא חֲזִי
 מְסַלְמַנְדְּרָא, דְּעַבְדִּין מְנָה לְבוּשָׁא. וּמְגוּ
 דְּאִיהֵי מְנוּרָא, לֹא אֲתַסְחִיָּא הֵהוּא לְבוּשָׁא,
 אֶלָּא בְּנוּרָא, אֲשָׁא אֶכִּיל זֹהֲמָא דְּבִיָּה,
 וְאֲתַסְחִי הֵהוּא לְבוּשָׁא. הֵכִי נְמִי נְשַׁמְתָּא דֵּי
 נוּר דְּאֲתַנְטִילת מְגוּ פוּרְסֵיָא קְדִישָׁא.
 דְּכַתִּיב בְּהָ (דניאל ז') פְּרִסְיָה שְׂבִיבִין דֵּי נוּר.
 בְּזַמְנָא דְּבַעֲיָא לְאֲתַסְחִיָּא מְהֵהוּא זֹהֲמָא
 דְּבָה, אֲתַעְבִּרַת בְּנוּרָא וְאֲתַסְחִיָּא. וְנוּרָא
 אֶכְלָא כָּל הֵהוּא זֹהֲמָא דֵּי בְּנִשְׁמַתָּא.
 וּנְשַׁמְתָּא אֲתַסְחִיָּא וְאֲתַלְבְּנַת.

וְאִי תִימָא אִי הֵכִי עוֹנֶשָׁא לִית לָהּ לְנִשְׁמַתָּא
 בְּהֵאִי. תָּא חֲזִי, וּוִי לְנִשְׁמַתָּא דְּסַבְלַת
 אֲשָׁא נוּכְרָאָה, וְאָף עַל גַּב דְּאִיהֵי אֲתַלְבְּנָא.
 אֲבָל כַּד זֹהֲמָא אִיהוּ סְגִי עֲלֵהּ, וּוִי
 לְנִשְׁמַתָּא דְּסַבְלַת הֵהוּא עוֹנֶשָׁא, בְּגִין
 דְּהֵהוּא זֹהֲמָא בְּתָרֵי זְמַנֵּי אֲתַלְבְּנַת בְּנוּרָא.
 זְמַנָּא קְדַמָּאָה כִּיּוֹן דְּקַבִּילַת עוֹנֶשָׁא בְּגוּפָא,
 אֲזַלָּא נְשַׁמְתָּא, וְנִטְלִי לָהּ, וְאֶעְלִין לָהּ
 בְּגוּ אֲתֵר חַד דְּאֶקְרִי בֵּן הַנֶּס, וְאֶמְאִי אֶקְרִי
 בֵּן הַנֶּס. אֶלָּא אֲתֵר חַד אִיהוּ בְּגִיָּהֲנִס, דְּתַמְן
 אֲתַצְרִיפוּ נְשַׁמְתִּין, בְּצִרוּפָא, לְאֲתַלְבְּנָא עַד

לֹא עֲאֵלִין בְּגַנְתָּא דְּעַדִּין. (וְאִי וְכַאֲזֵי אֵינִין נְשַׁמְתִּין כַּד אֶעְלִין לִין בְּהֵהוּא אֲתֵר) תְּרִין מְלֶאכֶיךָ
 שְׁלִיחִין זְמִינִין בְּגַנְתָּא דְּעַדִּין, וְקִימִין לְתַרְעָא, וְצוּוּחִין לְגַבִּי אֵינִין מְמַנִּין
 דְּבַהֲהוּא אֲתֵר דְּגִיָּהֲנִס, בְּגִין לְקַבְּלָא הֵהוּא נְשַׁמְתָּא.

וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. וְאָדָם כָּלִל שֶׁל
 הַכֵּל, שְׁכַתוּב וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.
 וְאַרְבַּעַה רֵאשֵׁי הָאוּרוֹת הִלְלוּ שְׁמֵשָׁאָם
 (חִיּוֹת שְׁנוּטְלוֹת) אֶת הַכֶּסֶף הַקָּדוֹשׁ, וּמִתּוֹךְ
 הַמִּשָּׁא שְׁלֵהֶם הֵם מְזִיעִים. וּמֵאוֹתָהּ
 זְעָה שֶׁל מִשָּׁאָם, נִעֲשֶׂה אוֹתוֹ נְהַר
 דִּינּוּר, שְׁכַתוּב (דְּנִיָּא ל"ז) נְהַר דִּינּוּר שׁוֹפֵעַ
 וְיוֹצֵא מִלְּפָנָיו אֶלְף אֶלְפִים יִשְׁמְשׁוּהוּ.
 וּכְשֶׁעוֹלֹת הַנְּשַׁמּוֹת, הֵן רוֹחְצוֹת
 בְּאוֹתוֹ נְהַר דִּינּוּר, וְעוֹלוֹת לְקֶרְבֵּן וְאֵינִן
 נִשְׂרָפוֹת, אֶלָּא רוֹחְצוֹת. בֹּא וּרְאֵה
 מְסַלְמַנְדְּרָא, שְׁעוֹשִׂים מְמַנָּה לְבוּשׁ,
 וּמִתּוֹךְ שֶׁהִיא מֵאֵשׁ, אֵינִן רוֹחְצִים אוֹתוֹ
 לְבוּשׁ אֶלָּא בְּאֵשׁ. הָאֵשׁ אוֹכֵלַת הַזֹּהֲמָה
 שְׂבוּ, וְנִרְחֵץ אוֹתוֹ לְבוּשׁ. כִּךָ גַּם
 הַנְּשַׁמָּה מֵאֵשׁ שְׁנִלְקַחָה מִתּוֹךְ הַכֶּסֶף
 הַקָּדוֹשׁ, שְׁכַתוּב בְּהָ (ש"ו) כֶּסֶף אוֹ שְׂבִיבֵי
 אֵשׁ, בְּזַמֵּן שְׂרוּצָה לְרוּחַ מֵאוֹתָהּ זֹהֲמָה
 שְׂבָה, עוֹכֵרַת בְּאֵשׁ וְנִרְחֵצַת, וְהָאֵשׁ
 אוֹכֵלַת כָּל אוֹתָהּ הַזֹּהֲמָה שְׂבַנְשַׁמָּה,
 וְהַנְּשַׁמָּה רוֹחֶצַת וּמִתְלַבְּנַת.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כִּךָ, אֵינִן לְנִשְׁמָה עֹנֵשׁ
 כְּזֶה - בֹּא וּרְאֵה, אוֹי לְנִשְׁמָה שְׂסוּבְלַת
 אֵשׁ זָרָה, וְאָף עַל גַּב שְׂמִתְלַבְּנַת. אֲבָל
 כְּשֶׁהַזֹּהֲמָה רַבָּה עֲלֶיהָ, אוֹי לְנִשְׁמָה
 שְׂסוּבְלַת אוֹתוֹ עֹנֵשׁ, מִשּׁוּם שְׂאוֹתָהּ
 זֹהֲמָה בְּפַעֲמִים מִתְלַבְּנַת בְּאֵשׁ.

בְּפַעֲם הָרֵאשׁוֹנָה, פִּיּוֹן שְׂקַבְלָה עֹנֵשׁ
 בְּגוּפָהּ, הוֹלֵכַת הַנְּשַׁמָּה, וְנוֹטְלִים אוֹתָהּ
 וּמְכַנְּסִים אוֹתָהּ לְתוֹךְ מְקוֹם אֶחָד
 שְׁנִקְרָא בֵּן הַנֶּס. וְלִמָּה נִקְרָא בֵּן הַנֶּס?
 אֶלָּא מְקוֹם אֶחָד הוּא בְּגִיָּהֲנִס שֶׁשֵּׁם
 נִצְרָפוֹת הַנְּשַׁמּוֹת בְּצִרוּפָהּ לְהִתְלַבֵּן טָרַם
 שְׂנִכְנְסוֹת לְגַן עֵדֶן. (וְאִם וְכַאֲזֵי אוֹתוֹן נְשַׁמּוֹת,
 כְּאֶשֶׁר מְכַנְּסִים אוֹתוֹן בְּאוֹתוֹ מְקוֹם) שְׁנֵי מְלֶאכִים
 שְׁלוּחִים מְזַמְנִים בְּגַן עֵדֶן, וְעוֹמְדִים
 בְּשַׁעַר, וְצוּוּחִים לְאוֹתָם הַמְּמַנִּים
 שְׂבִאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂבַגִּיָּהֲנִס כְּדֵי לְקַבֵּל
 אוֹתָהּ הַנְּשַׁמָּה.